

บทที่ ๕
คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน
ทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

อ.อริคม อินทุพุติ
ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา
วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๔

ชุดที่ 8

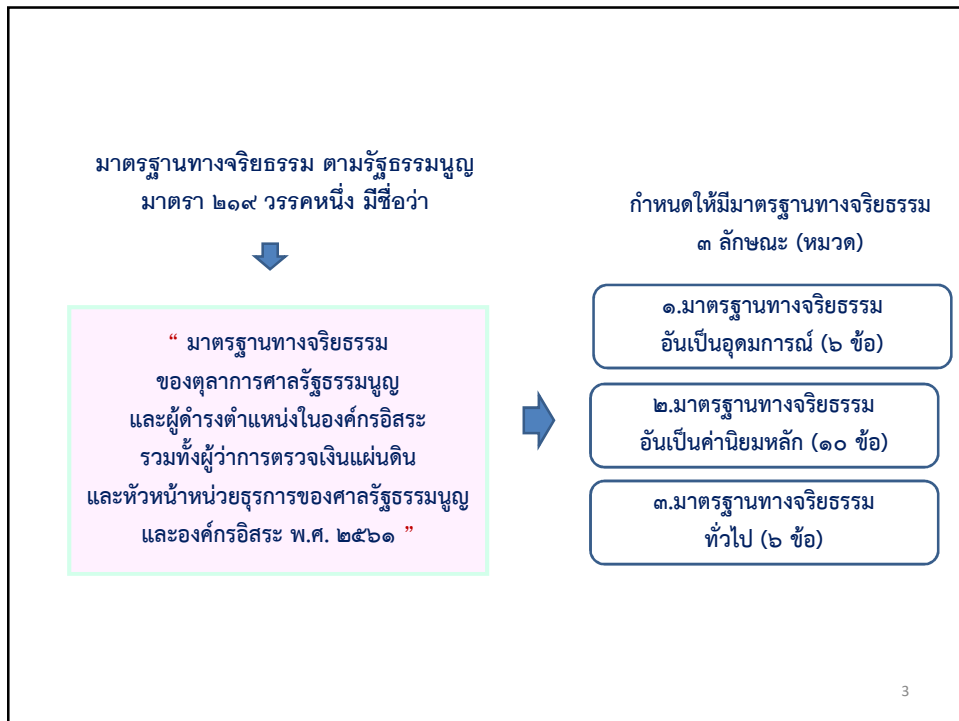
1

รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

มาตรา ๒๑๙ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง

ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2

“มาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑”

สาระสำคัญ

ข้อ ๓ มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่บุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ได้แก่ ประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๓) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(๔) หัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ ได้แก่ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และ
คณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ด้วย

4

หมวดที่ ๑ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์

๖ ข้อ

- ข้อ ๕ ต้องยึดมั่นและธำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- ข้อ ๖ ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขต และเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- ข้อ ๗ ต้องถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน
- ข้อ ๘ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ
- ข้อ ๙ ต้องไม่ขอ ไม่เรียก ไม่รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่
- ข้อ ๑๐ ต้องไม่รับของขวัญของกำนัล ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เว้นแต่เป็นการรับ จากการให้โดยธรรมจรรยา และการรับที่มีบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับให้รับได้

5

หมวดที่ ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก

๑๐
ข้อ

- ข้อ ๑๑ ไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม
- ข้อ ๑๒ ยึดมั่นหลักนิติธรรมและประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีของประชาชน
- ข้อ ๑๓ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรม เป็นอิสระ เป็นกลางและปราศจากอคติ โดยไม่หวั่นไหวต่ออิทธิพล กระแสสังคม หรือแรงกดดัน อันมิชอบด้วยกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมแห่งสถานการณ์
- ข้อ ๑๔ รักษาไว้ซึ่งความลับในการประชุม การพิจารณาวินิจฉัย รวมทั้งเคารพต่อมติของที่ประชุมฝ่ายข้างมาก และเหตุผลของทุกฝ่ายอย่างเคร่งครัด
- ข้อ ๑๕ ให้ข้อมูลข่าวสารตามข้อเท็จจริงแก่ประชาชนหรือสื่อมวลชนอันอยู่ในความรับผิดชอบของตน ถูกต้องครบถ้วน และไม่บิดเบือน
- ข้อ ๑๖ ไม่ให้คำปรึกษาแก่บุคคลภายนอก หรือแสดงความคิดเห็น หรือข้อมูลต่อสื่อสาธารณะ หรือสาธารณชนในเรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณา อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเสียความเป็นธรรมแก่การปฏิบัติหน้าที่ เว้นแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายขององค์กร

6

- ข้อ ๑๗ ไม่กระทำการใดที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง
- ข้อ ๑๘ ไม่ปล่อยปละละเลยหรือยินยอมให้บุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่อยู่ในกำกับดูแล หรือความรับผิดชอบของตน เรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจาก คู่กรณี หรือจากบุคคลอื่นใด ในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่ ของตน
- ข้อ ๑๙ ไม่คบหาสมาคมกับคู่กรณี ผู้ประพฤติดีกกฎหมาย ผู้มีอิทธิพล หรือผู้มีความ ประพฤติ หรือผู้มีชื่อเสียงในทางเสื่อมเสีย อันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธา ของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่
- ข้อ ๒๐ ไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ จนเป็นเหตุทำให้ ผู้ถูกกระทำได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยผู้ถูกกระทำอยู่ ในภาวะจำต้องยอมรับในการกระทำนั้น
- ไม่นำความสัมพันธ์ทางเพศที่ตนมีต่อบุคคลใดมาเป็นเหตุหรือมีอิทธิพลครอบงำให้ ใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด

7

หมวดที่ ๓ มาตรฐานทางจริยธรรมทั่วไป

๖ ข้อ

- ข้อ ๒๑ ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถและยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ และปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดย คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม
- ข้อ ๒๒ อุทิศเวลาแก่ทางราชการ ไม่เบียดบังเวลาราชการไปประกอบธุรกิจ เพื่อประโยชน์ ส่วนตัวหรือผู้อื่น
- ข้อ ๒๓ ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเต็มใจ ให้บริการด้วยความรวดเร็ว เสมอภาค ถูกต้อง โปร่งใส ปราศจากอคติ และเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- ข้อ ๒๔ ดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัด คุ่มค่า โดยระมัดระวัง มิให้เสียหายหรือสิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น
- ข้อ ๒๕ รักษาความลับของทางราชการตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของราชการ
- ข้อ ๒๖ ปฏิบัติ กำกับดูแลหรือบังคับบัญชาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และระบบคุณธรรม รวมทั้งส่งเสริมและ สนับสนุนให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

8

กรณีที่จะเป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

หมวดที่ ๑ มาตรฐานทาง
จริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์
(๖ ข้อ)

หากฝ่าฝืน : ถือว่าร้ายแรง

หมวดที่ ๒ มาตรฐานทาง
จริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก
(๑๐ ข้อ)

หากฝ่าฝืน : ร้ายแรงหรือไม่ ขึ้นอยู่กับ

- พฤติกรรมของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ
- เจตนา
- ความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ

ข้อ ๒๗ การฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๑ ให้ถือว่ามีความร้ายแรง การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด ๒ และหมวด ๓ จะถือว่ามีความร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนา และความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ นั้น

9

รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

มาตรา ๒๓๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ใ้ส่วนและมีความเห็นกรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใด มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๒๓๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓๖ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใด มีพฤติการณ์ตามมาตรา ๒๓๔

(๑) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไ้ส่วนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ไ้ส่วนให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

10

(๑) ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาโดยอนุโลม

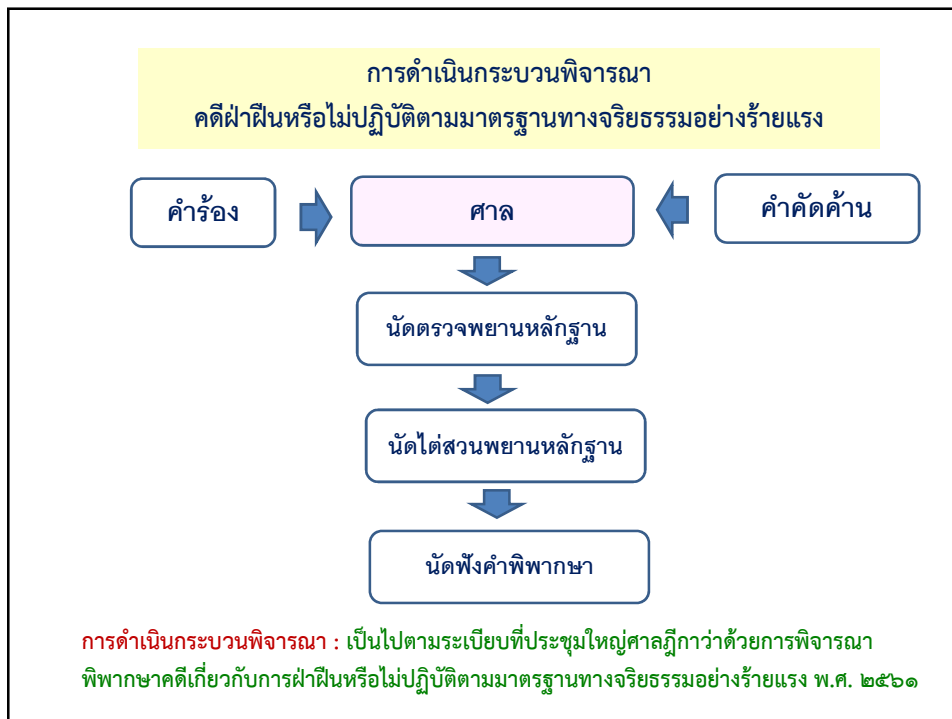
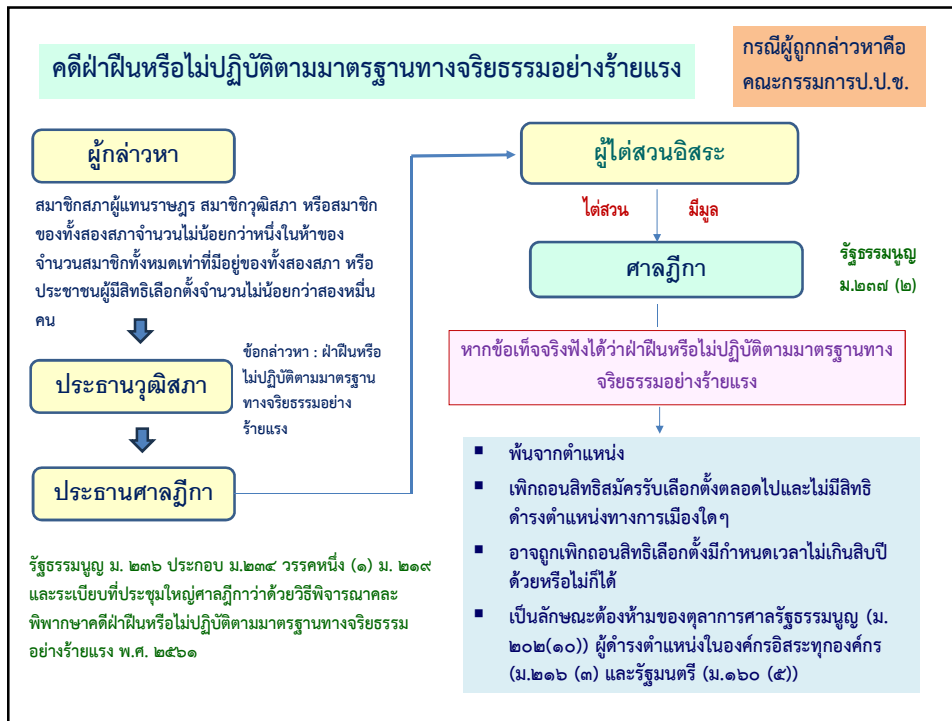
(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ...

วรรคสาม เมื่อศาลฎีกา...ประทับรับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกา...จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกา... มีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ผู้ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ

11

กลุ่มคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมร้ายแรงที่ขึ้นศาลฎีกา

กลุ่มที่ ๑ คดีบุกรุกป่า

คดีที่ ๑ บุกรุกป่าที่จังหวัดราชบุรี (ศาลฎีกาฟังว่าฝ่าฝืนข้อ ๓ ข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง)

คดีที่ ๒ บุกรุกป่าที่จังหวัดปราจีนบุรี (ศาลฎีกาฟังว่าฝ่าฝืนข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง)

คดีที่ ๓ บุกรุกป่าที่จังหวัดปราจีนบุรี (จำหน่ายคดี)

กลุ่มที่ ๒ คดีเสียบัตรแทนกันในการพิจารณาร่างกฎหมาย

คดีที่ ๑ ร่างพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (ศาลฎีกาฟังว่าฝ่าฝืนข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๗ ข้อ ๒๑ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง)

คดีที่ ๒ ร่างพ.ร.บ.เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ (ศาลฎีกาฟังว่าฝ่าฝืนข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง)

กลุ่มที่ ๓ คดีเรียกสินบน คดีที่ ๑ เรียกเงินอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ศาลฎีกาฟังว่าฝ่าฝืนข้อ ๗ ข้อ ๘ และข้อ ๙ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง)

กลุ่มที่ ๔ คดีความประพฤติ คดีที่ ๑ คดีโพสต์ภาพและข้อความสมัยเป็นนิสิต (ศาลฟังว่าฝ่าฝืนข้อ ๖ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง)

15

คดีหมายเลขแดงที่ คมจ ๑./

กรณีบุกรุกป่า

๒๕๖๕

คดีนี้ คณะกรรมการป.ป.ช. ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกามีคำพิพากษาหรือคำสั่งว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ผู้คัดค้านหยุดปฏิบัติหน้าที่นับแต่วันที่ศาลฎีการับคำร้องจนกว่าจะมีคำพิพากษา ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปี ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๕ พ.ร.ป.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ และมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓, ๑๑, ๑๗, ๒๗ วรรคสอง

ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง

16

ศาลฎีกาวินิจฉัยความว่า การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๑ จะต้องมีการกระทำที่ขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยจะต้องมี สถานการณ์หรือการกระทำที่บุคคลในองค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ มีผลประโยชน์ส่วนตน อันอาจกระทบต่อการวินิจฉัยสั่งการหรือการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ ในตำแหน่งของบุคคลนั้น โดยอาจเป็นอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแล ควบคุม หรือ ตรวจสอบในเรื่องที่ตนมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องด้วย ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่หลักในทางนิติบัญญัติ ผู้คัดค้านไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ โดยตรงในการกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบการปฏิบัติงานของกรมป่าไม้ และ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่มีผลต่อการ วินิจฉัยคุณสมบัติของผู้คัดค้านในการที่จะมีสิทธิครอบครองที่ดินในเขตป่า เขตป่าสงวน แห่งชาติและเขตปฏิรูปที่ดิน ข้อเท็จจริงรับฟังไม่ได้ว่า ผู้คัดค้านกระทำการอันเป็นการ ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันถือว่ามีลักษณะร้ายแรง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๑ ประกอบ ข้อ ๓ และข้อ ๒๗ วรรคสอง

17

มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า ผู้คัดค้านกระทำการที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันถือว่ามีลักษณะร้ายแรง ตาม มาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๓ และข้อ ๒๗ วรรคสอง หรือไม่ ผู้คัดค้านครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ๖๖๕ ไร่ ๑ งาน ๕๓ ตารางวา โดยไม่มีเอกสารสิทธิ ใดที่จะยืนยันกับรัฐได้ ในขณะที่บริเวณรอบๆ มีการปฏิรูปที่ดิน และมีการออก ส.ป.ก. ๔-๐๑ แล้วหลายสิบแปลง ประกอบกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประกาศให้ประชาชน ในพื้นที่ใกล้เคียงกับที่ดินพิพาทเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ ผู้คัดค้านย่อม ต้องทราบถึงประกาศดังกล่าว ทั้งต่อมาเมื่อสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดราชบุรีประกาศให้ผู้ ครอบครองที่ดินมายื่นคำขอเข้าทำประโยชน์เพื่อเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินอีกครั้งในวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ผู้คัดค้านไม่เข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินเพราะทราบดีว่า ตนครอบครอง ที่ดินมีจำนวนเนื้อที่มากกว่าเกษตรกรคนอื่นซึ่งได้รับ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ในบริเวณใกล้เคียงกับที่ดิน พิพาทนับสิบเท่า (คนละไม่เกิน ๕๐ ไร่) การเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดินอาจมีผลให้ผู้คัดค้าน สูญเสียการครอบครองที่ดินพิพาท จนกระทั่งผู้คัดค้านถูกร้องเรียนและมีการเข้าตรวจสอบ พร้อมตรวจยึดที่ดิน ผู้คัดค้านจึงคืนที่ดินเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒ ผู้คัดค้านเป็น

18

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๔ สมัย ย่อมมีความรู้เกี่ยวกับการได้รับการจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูป การที่ผู้คัดค้านครอบครองที่ดินพิพาทที่ไม่มีเอกสารสิทธิจำนวนหลายร้อยไร่ และทำประโยชน์อย่างต่อเนื่องโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นการปิดโอกาสเกษตรกรรายอื่น ทำให้ไม่สามารถนำที่ดินไปจัดสรรให้แก่ผู้ยากไร้และไม่มีที่ดินทำกิน ย่อมทำให้ประชาชนทั่วไปเกิดความเคลือบแคลงใจว่า เหตุใดผู้คัดค้านซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงสามารถครอบครองที่ดินจำนวนหลายร้อยไร่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้ ทั้งปรากฏตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินว่า ผู้คัดค้านเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินมีเอกสารสิทธิเป็นโฉนดที่ดินและ น.ส. ๓ ก. หลายสิบแปลง ผู้คัดค้านจึงมิใช่ผู้ที่ไม่มียุทธินเป็นของตนเอง และผู้คัดค้านยังมีทรัพย์สินรวมกว่า ๑๖๓ ล้านบาท ไม่เป็นคนยากจน จึงขาดคุณสมบัติมาตั้งแต่ต้น ดังนั้นการเข้าครอบครองที่ดินผู้คัดค้านก็ยังไม่เข้าสู่กระบวนการปฏิรูปที่ดิน โดยผู้มีสิทธิขอรับการจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของผู้คัดค้านโดยทราบว่ามีคุณสมบัติที่จะได้รับการจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปและโดยที่รู้อยู่ว่าไม่มีเอกสารสิทธิ ย่อมเป็นเรื่องที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนทั่วไปไม่พึงปฏิบัติ การกระทำของผู้คัดค้านจึงเป็นการก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๗ ซึ่งจริยธรรมข้อนี้หมายถึง การรักษาชื่อเสียงของตำแหน่ง

19

หน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการไม่ประพฤติปฏิบัติตนหรือดำเนินการอื่นใดที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของผู้ดำรงตำแหน่งและองค์กรของผู้ดำรงตำแหน่ง แม้จะมีได้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของตนโดยตรงก็ตาม เพราะอาจทำให้สาธารณชนขาดความเชื่อถือศรัทธาต่อความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การที่ผู้คัดค้านเข้าครอบครองที่ดินเนื้อที่จำนวนมากถึง ๖๖๕ ไร่ ๑ งาน ๕๓ ตารางวา เพื่อประกอบกิจการค้าขนาดใหญ่ในเขตปฏิรูปที่ดินโดยไม่มีเอกสารสิทธิใด ถือได้ว่าก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อความเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน ข้อต่อสู้ของผู้คัดค้านข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้คัดค้านได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบความในหมวด ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก ข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๓ และข้อ ๒๗ วรรคสอง เนื่องจากมีการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง อันมีพฤติกรรมที่มีลักษณะของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

พิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) วรรคสาม และวรรคสี่ ประกอบพ.ร.ป. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๗ และมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ ข้อ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคสอง ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดราชบุรี นับแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้คัดค้านหยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไป รวมถึงไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสี่ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

21

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ คมจ ๓/

คดีนี้ คณะกรรมการป.ป.ช.ยื่นคำร้องว่า ผู้คัดค้านซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการออกโฉนดที่ดิน ๓ แปลง โดยมีขอบและโดยทุจริต เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๘, ๑๑ และ ๑๗ ประกอบข้อ ๒๗

ขอให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งกับเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาไม่เกินสิบปี

ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยว่า เมื่อความปรากฏในระหว่างพิจารณาคดีนี้ว่า ศาลฎีกาในคดีหมายเลขแดงที่ คมจ.๒/๒๕๖๖ มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการนับแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๔ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของ ผู้คัดค้านตลอดไป และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาแล้ว เมื่อคดีนี้มีคำขอบังคับเช่นเดียวกันกับในคดีก่อน โดยมิได้มีคำขอบังคับอย่างอื่นใดอีก การที่ศาลจะดำเนินการสอบสวนพิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานและพิพากษาคดีต่อไป ย่อมไม่เป็นประโยชน์แก่คดีที่จะบังคับตามคำขอ

22

ยังค้างอยู่เป็นคดีนี้จึงยกฟ้อง

จริยธรรมของผู้คัดค้านที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการในตำแหน่งเดียวกันกับในอดีตก่อน เพราะศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่ง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไปแล้ว ส่วนการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งซึ่งเป็นมาตรการจำกัดสิทธิทางการเมืองนั้น มีลักษณะเป็นเพียงคำขออุปกรณ์ในคดีจริยธรรม ดังนั้น เมื่อคดีนี้ศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าผู้คัดค้านฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมหรือไม่เพราะไม่อาจบังคับตามคำขอบังคับหลักของผู้ร้องได้ คำขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ร้องซึ่งเป็นคำขออุปกรณ์ จึงย่อมไม่มีประโยชน์ที่จะวินิจฉัยเช่นเดียวกัน ทั้งกรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายว่าคำร้องของผู้ร้องเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาเข้ากับคดีหมายเลขแดงที่ คมจ.๒/๒๕๖๖ ของศาลนี้ ตามคำร้องของผู้คัดค้านอีกต่อไป

พิพากษาให้จำหน่ายคดีเสียออกจากสารบบความ

23

ข้อสังเกต : คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้วางหลักว่า เมื่อศาลฎีกาเคยมีคำพิพากษาว่า บุคคลใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม มีบทลงโทษให้พ้นจากตำแหน่งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กับเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาแล้ว คณะกรรมการป.ป.ช.จะนำการกระทำในเรื่องเดียวกันครั้งอื่นหรือการกระทำเรื่องอื่นมายื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อให้มีคำสั่งว่าผู้นั้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเพื่อให้มีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งกับเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาสิบปีอีกไม่ได้ เพราะผู้นั้นถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไป อันเป็นคำขอหลักของคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงไปแล้ว ส่วนโทษเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเพียงโทษอุปกรณ์ เมื่อไม่อาจบังคับตามคำขอหลัก (ให้พ้นจากตำแหน่งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง) ย่อมไม่มีประโยชน์ที่จะรับวินิจฉัยคำร้องที่ยื่นเข้ามาอีกเช่นเดียวกัน (ผู้ร้องอ้างว่า ไม่ใช่การยื่นคำร้องซ้ำ เพราะหากศาลเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีระยะเวลาเริ่มต้นจะต่างจากคดีก่อน)

24

คำพิพากษาฎีกาที่ คมจ ๑/๒๕๖๖

คดีเรียกสินบน

คดีนี้ ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้คัดค้านในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และอนุกรรมการแผนงานบูรณาการ ๒ ในคณะกรรมการวิสามัญฯ มีพฤติการณ์ในการใช้หน้าที่และอำนาจตามกฎหมายเพื่อเรียกรับผลประโยชน์จากการพิจารณางบประมาณของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อันเป็นการกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ ประกอบ ข้อ ๒๗

ผู้คัดค้านให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาวินิจฉัยความว่าผู้ร้องมีนายศักดิ์ดา อธิบัติกรมทรัพยากรน้ำบาดาลซึ่งเป็นประจักษ์พยาน นายภาดลฯ อธิบัติกรมทรัพยากรน้ำ นายสุรินทร์ฯ รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และนางนันทนาฯ อนุกรรมการและเลขานุการของ

25

คณะอนุกรรมการแผนงาน บูรณาการ ๒ เบิกความยืนยันข้อเท็จจริงต้องกันในสาระสำคัญว่า ผู้คัดค้านให้นางนันทนาโทรศัพท์หานายศักดิ์ดาและนายภาดลซึ่งมีกำหนดเข้าชี้แจงงบประมาณในวันรุ่งขึ้นให้โทรศัพท์หาผู้คัดค้าน และผู้คัดค้านพูดคุยโทรศัพท์กับนายศักดิ์ดาและนายภาดลหลายครั้ง เรียกเงินหรือขอผลประโยชน์จากโครงการในการจัดทำคำของบประมาณ เมื่อพิจารณาประกอบกับข้อมูลการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งผู้คัดค้านยอมรับว่าโทรศัพท์หานายศักดิ์ดาและนายภาดลจริง เพียงแต่ปฏิเสธว่าไม่ได้เรียกรับเงิน เห็นได้ว่า การโทรศัพท์ติดต่อระหว่างผู้คัดค้านกับนายศักดิ์ดาและนายภาดลเกิดขึ้นในระยะเวลาต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน นอกจากนี้ผู้ร้องยังมีพยานบุคคลแวดล้อมอื่นยืนยันชี้ให้เห็นถึงพฤติการณ์ตามคำร้องสนับสนุนคำเบิกความของประจักษ์พยานให้มีน้ำหนักส่วนที่ผู้คัดค้านอ้างว่าไม่ได้โทรศัพท์เรียกเงินจากนายศักดิ์ดา เพียงแต่ขอให้เตรียมแบบแปลนและประมาณราคามาเพื่อพิจารณาในวันรุ่งขึ้นตามหน้าที่นั้น มีผู้คัดค้านเบิกความเพียงลำพัง ขัดแย้งกับข้อเท็จจริงที่ได้ความจากการไต่สวนพยานบุคคลอื่น และแนวปฏิบัติของคณะกรรมการหรืออนุกรรมการที่ขอจะแจ้งให้ฝ่ายเลขานุการการประชุมดำเนินการแทน โดยไม่จำเป็น

26

จะต้องโทรศัพท์ติดตามเอกสารด้วยตนเอง อันจะเป็นเหตุให้ผู้ซึ่งมีหน้าที่ต้องชี้แจงทราบล่วงหน้าและเป็นช่องทางให้เกิดการสมรู้เพื่อให้มีการผ่านการพิจารณาประมาณได้ ส่วนที่ต่อสู่ว่า นายศักดิ์ตามีสาเหตุโกรธเคืองมาก่อนนั้น แม้จะมีพยานบุคคลมาเบิกความตรงกับที่ผู้คัดค้านให้การไว้ในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ตาม แต่ผู้คัดค้านไม่ได้ยกเหตุดังกล่าวขึ้นทันทีที่มีโอกาส กลับปล่อยเวลาให้เนิ่นนานออกไป ทั้งเหตุที่อ้างก็ไม่ใช่สาเหตุส่วนตัวอันร้ายแรงถึงขนาดต้องปิ่นแต่งเรื่องขึ้น จึงไม่น่าหนักใจรับฟัง และที่ต่อสู้อันุกรณาธิการไม่มีอำนาจปรับลดงบประมาณนั้น แม้คณะอนุกรรมการจะไม่มีอำนาจในการพิจารณาปรับลดงบประมาณโดยเบ็ดเสร็จเด็ดขาด แต่ก็มีอำนาจทำรายงานเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ เพื่อให้ความเห็นชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้คัดค้านเป็นหนึ่งในคณะกรรมการวิสามัญฯ เองด้วย ย่อมมีอำนาจแสดงความคิดเห็นสนับสนุนรายงานที่คณะอนุกรรมการฯ จัดทำขึ้นซึ่งอาจให้คุณและให้โทษแก่หน่วยงานที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณได้ ข้อต่อสู้ของผู้คัดค้านจึงฟังไม่ขึ้น

27

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้คัดค้านในฐานะอนุกรรมการฯ โทรศัพท์หาอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลซึ่งมีกำหนดเข้าชี้แจงงบประมาณในวันรุ่งขึ้น เพื่อเรียกเงินหรือขอผลประโยชน์จากโครงการในการจัดทำค่าของงบประมาณ โดยอาศัยที่ตนมีอำนาจหน้าที่เสนอปรับลดงบประมาณ อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

พิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๗ ข้อ ๘ และข้อ ๙ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง ให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมุกดาหาร นับแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้คัดค้านหยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไปและไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้คัดค้านมีกำหนดเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา

28

คดีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้คัดค้านโพสต์ภาพถ่ายและข้อความตามคำร้อง ข้อ ๔.๑ (๑) ถึง (๖) ในลักษณะเป็นการกระทำอันมีบังคับควรต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ลงในเว็บไซต์เฟซบุ๊กของผู้คัดค้าน ต่อมาผู้คัดค้านได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภาพถ่ายและข้อความดังกล่าวยังคงปรากฏอยู่ในบัญชีการใช้งานเฟซบุ๊กของผู้คัดค้านในลักษณะเป็นสาธารณะ บุคคลทั่วไปสามารถเข้าไปดูได้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้คัดค้านมิได้กระทำการใดๆ หรือลบภาพและข้อความดังกล่าวออกจากบัญชีเฟซบุ๊กของผู้คัดค้าน เป็นการแสดงออกถึงการไม่เคารพและเทิดทูนต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ อันเป็นการไม่ยึดมั่นและธำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นการไม่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ ขอให้พิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง กับเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ ผู้คัดค้านมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ พ.ร.ป. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ และมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕ ข้อ ๖ และข้อ ๒๗

ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง

29

ศาลฎีกาวินิจฉัยความว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ บัญญัติว่า “ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” มาตรา ๖ บัญญัติว่า “องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้” และหมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) พิตักษรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข...” การกระทำของผู้คัดค้านตามคำร้อง ข้อ ๔.๑ (๑) ถึง ๔.๑ (๔) และ ๔.๑ (๖) ย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่าผู้คัดค้านมีเจตนาพาดพิงถึงในหลวงรัชกาลที่ ๙ การกระทำตามคำร้องข้อ ๔.๑ (๕) เป็นการลงข้อความพาดพิงถึงสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (พระนาม ในขณะนั้น) อันเป็นการแสดงออกต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในทางที่ไม่เหมาะสมหรือมีบังคับควรอย่างยิ่ง ซึ่งการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง นอกจากการกระทำโดยตรงแล้วยังหมายรวมถึงการให้เกิดผลอันหนึ่งอันใดโดยงดเว้นการที่จำต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย

30

การที่ผู้คัดค้านไม่ลบหรือนำภาพถ่ายและข้อความดังกล่าวทั้งหมดออกจากระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งที่สามารถกระทำได้เพื่อไม่ให้ปรากฏอยู่และเพื่อไม่ให้บุคคลใดสามารถเข้าถึงภาพถ่ายและข้อความทั้งหกกรณีดังกล่าว ซึ่งถือเป็นการดเว้นการที่จำต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้นด้วย การกระทำของผู้คัดค้านจึงเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ ประกอบพ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ และมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๖ ประกอบ ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง แต่การกระทำตามคำร้องยังฟังไม่ได้ว่าเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ข้อ ๕

พิพากษาว่า ผู้คัดค้านฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑) และพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ และมาตรฐานทางจริยธรรมฯ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๖ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตลอดไป รวมถึงไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสามและวรรคสี่ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

31

คำพิพากษาฎีกาที่ คมจ. ๔/๒๕๖๖

คดีเลียบบัตรแทนกัน

คดีนี้ คณะกรรมการป.ป.ช.ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า นางสาว ธ. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลงชื่อเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนฯ แต่ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม โดยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของตนไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น เพื่อให้ใช้บัตรของผู้ถูกกล่าวหาทดแทนแสดงตนและลงมติแทนผู้ถูกกล่าวหาในการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ร่างพ.ร.บ. เหมืองแร่ฯ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ทำให้ผลการลงมติร่างพ.ร.บ.ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม มีผลกระทบต่อกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ กระทั่งต่อเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย อันเป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๗ ข้อ ๒๑ ประกอบข้อ ๒๗ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ ผู้ถูกกล่าวหาให้การปฏิเสธ ขอให้ยกคำร้อง

32

ศาลฎีกาไต่สวนแล้ววินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น การออกเสียงลงคะแนนของผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เข้าลักษณะเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ฐานไม่รักษาไว้ซึ่งเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของประเทศชาติ ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๖ ฐานไม่ถือผลประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๗ และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเพื่อตนเอง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๘ นอกจากนั้นการกระทำของผู้ถูกกล่าวหา ยังเป็นการก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่ง ตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๑๗ และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเต็มกำลังความสามารถ และยึดมั่นความถูกต้องชอบธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ และไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม ตามมาตรฐานทางจริยธรรม ข้อ ๒๑

35

แต่มูลเหตุที่ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมส่วนนี้เกิดจากผู้คัดค้านได้เตรียมจัดงานเสวนาหัวข้อ “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” ซึ่งเป็นโครงการกิจกรรมวันแม่ประจำปี ๒๕๖๒ โดยกำหนดวันจัดงานไว้ล่วงหน้าและนัดหมายวิทยากร รวมทั้งได้ประชาสัมพันธ์แก่ผู้มาร่วมงานไปก่อนแล้ว ประกอบกับร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว การกระทำในส่วนนี้จึงยังไม่พอถือว่าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่มีลักษณะร้ายแรง (เท่ากับการฝ่าฝืนข้อ ๑๗ และข้อ ๒๑ เป็นการฝ่าฝืนที่ไม่มีลักษณะร้ายแรง)

ส่วนที่ผู้ร้องกล่าวหาว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้อ ๑๑ นั้น เห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำไปในลักษณะที่เข้ามีส่วนได้เสียในการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐที่ผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติหน้าที่ หรือมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบ หรือได้เข้าไปมีส่วนได้เสียหรือทำงานกับเอกชนที่เป็นคู่สัญญาของหน่วยงานของรัฐแต่อย่างใด ทั้งการที่ผู้ถูกกล่าวหาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนเพื่อทำการแสดงตนและลงมติแทนนั้น ก็ไม่ปรากฏว่าอยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือการครอบงำใดๆของบุคคลอื่น กรณีจึงถือไม่ได้ว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมตามคำร้อง

พิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ
ข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ประกอบข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง อย่างร้ายแรง ให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจาก
ตำแหน่งนับแต่วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ อันเป็นวันที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุด
ปฏิบัติหน้าที่ เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตลอดไปและไม่มีสิทธิดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองใดๆ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาสิบปี นับแต่วันที่ศาล
ฎีกามีคำพิพากษา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสามและวรรคสี่ และพ.ร.บ.ว่า
ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ ประกอบมาตรา ๘๑
คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

35

ข้อสังเกต

❖ การเสียบบัตรแทนกันในการพิจารณาร่างกฎหมายในสภาผู้แทนราษฎรอาจถูก
ดำเนินคดีดังนี้

๑. คดีมีข้อโต้แย้งว่า กระบวนการในตรากฎหมายไม่เป็นไปตามบทบัญญัติ
แห่งรัฐธรรมนูญ อันเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา
๑๔๘

๒. คดีอาญา อันเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา
๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑)

๓. คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง อันเป็น
คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๙ ประกอบมาตรา ๒๓๔
วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑)

36

๑. คำวินิจฉัยที่ ๑๕-๑๘/๒๕๕๖ กรณีนาย น. สมาชิกสภาผู้แทนฯ พรรคพท. ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนผู้อื่น ในเครื่องออกเสียงลงคะแนนระหว่างที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

๒. คำวินิจฉัยที่ ๓-๔/๒๕๕๗ กรณีนาย น. สมาชิกสภาผู้แทนฯ พรรคพท. ใช้บัตรแสดงตนแทนสมาชิกสภาผู้แทนฯผู้อื่นประมาณ ๔-๕ คน และใช้บัตรลงมติเห็นชอบร่างพ.ร.บ.ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. ... แทนสมาชิกสภาผู้แทนฯ ๓-๔ คน

๓. คำวินิจฉัยที่ ๒-๓/๒๕๖๓ กรณีมีผู้ใช้บัตรแสดงตนและลงมติของนาย ฉ. สมาชิกสภาผู้แทนฯ พรรคพท. ไปลงมติเห็นชอบร่างพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓ โดยนาย ฉ. ไม่ได้เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนฯ แต่อยู่ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

คำวินิจฉัยศาลรธน.ที่ ๒ -๓/๒๕๖๓ เป็นกรณีประธานสภาผู้แทนฯ ส่งความเห็นของ ส.ส. ตามคำร้อง ๒ ฉบับ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ วรรคหนึ่ง ความว่า ในการพิจารณาร่างพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๓ มีผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของนาย ฉ. ส.ส.พัทลุง ไปลงมติเห็นชอบร่างพ.ร.บ.ดังกล่าว ในขณะที่นาย ฉ. ไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ถือได้ว่ามติของสภาผู้แทนราษฎรในกระบวนการตราร่างพ.ร.บ.ดังกล่าวเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มีผลให้ร่างพ.ร.บ.ดังกล่าวตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพ.ร.บ.ได้ ทั้งในส่วนของกระบวนการตราและในส่วนเนื้อหาว่า ร่างพ.ร.บ.นั้นตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและหรือร่างพ.ร.บ.นั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยปัญหาตามคำร้อง

เมื่อข้อเท็จจริงทั้งได้ตามทางใดส่วนว่า ในการประชุมสภาผู้แทนฯ วาระที่สอง วาระที่สาม และข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิการ เมื่อวันที่ ๑๐ ม.ค. ๒๕๖๓ เวลา ๑๙.๓๐ น. ถึงวันที่ ๑๑ ม.ค. ๒๕๖๓ มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติให้ความเห็นชอบร่างพ.ร.บ.

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ แทนนาย ฉ. การใช้สิทธิออกเสียงลงมติแทนผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมด้วยนั้นเป็นการกระทำโดยไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของ

การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในอาณัติมอบหมายของผู้ใด และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวมโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔ และขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาได้ปฏิญาณตนไว้ก่อนเข้ารับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๕ ทั้งสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม และการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันไม่ได้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม การที่สมาชิกสภาผู้แทนฯ มิได้อยู่ในห้องประชุม แต่ปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทน ย่อมมีผลเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ทำให้ผลการลงมติร่างพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในวันและเวลาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ร่างพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

39

คดีนี้ ข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏชัดว่า การพิจารณาและออกเสียงลงมติของสภาผู้แทนฯ ในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการ และการพิจารณาของคณะกรรมการการก่อนเสนอให้สภาผู้แทนฯ พิจารณาเรียงลำดับมาตราในวาระที่สอง ได้ดำเนินการโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญทุกประการ ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่เสร็จสมบูรณ์ไปก่อนแล้ว นอกจากนี้ยังมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ประเทศชาติจะต้องใช้กฎหมายฉบับนี้ไปช่วยแก้ปัญหาความล่าช้าและอุปสรรคในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินอีกด้วย ดังนั้น แม้ร่างพ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ จะตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ แต่มีผลให้ร่างพ.ร.บ. ดังกล่าวตกไปเฉพาะการพิจารณาลงมติในวาระที่สอง วาระที่สาม และข้อสังเกตของคณะกรรมการการให้ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการพิจารณาให้ความเห็นชอบของวุฒิสภาเท่านั้น ส่วนการพิจารณาออกเสียงลงมติของสภาผู้แทนฯ ในวาระที่หนึ่ง ขึ้นรับหลักการ และการพิจารณาของคณะกรรมการการก่อนเสนอให้สภาผู้แทนฯ พิจารณาเรียงลำดับมาตราในวาระที่สอง ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปก่อนโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญทุกประการ จึงไม่เสียไป

กรณีมีเหตุจำเป็นและสมควรที่จะต้องกำหนดคำบังคับให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการพิจารณาลงมติในวาระที่สอง วาระที่สาม และข้อสังเกตของคณะกรรมการการให้ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ แล้วเสนอให้วุฒิสภาให้ความเห็นชอบเพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญต่อไป พร้อมทั้งให้สภาผู้แทนฯ รายงานผลการปฏิบัติตามคำบังคับต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามพ.ร.บ.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๔

40

๑. คดีเสียชีวิตแทนกัน ๑ อม.อธ ๑๐/๒๕๖๖ กรณีนาย น. สมาชิกสภาผู้แทนฯ พรรคพท. ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนผู้อื่น ในเครื่องออกเสียงลงคะแนนระหว่างที่มีการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

คดีนี้ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์พิพากษายืนว่า จำเลยมีความผิดตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ม.๑๒๓/๑ ป.อาญา ม. ๙๑ จำคุกกระหนงละ ๑ ปี ลดโทษให้หนึ่งในสาม คงจำคุกกระหนงละ ๘ เดือน รวม ๒ กระหนง เป็นจำคุก ๑๖ เดือน พฤติการณัแห่งคดีเป็นเรื่งร้ายแรง ไม่มีเหตุรอกการลงโทษ

๒. คดีเสียชีวิตแทนกัน ๒ อม.อธ ๑๐/๒๕๖๖ กรณีนางสาว ธ. สมาชิกสภาผู้แทนฯ พรรคพปชร. ผากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น เพื่อให้ใช้บัตรดังกล่าวกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทน ในการพิจารณาร่างพ.ร.บ. เหรียญราษฎรจุ ริชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ...

คดีนี้ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์พิพากษายืนว่า จำเลยมีความผิดตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๐ ม. ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอกไว้ ๒ ปี ตามป.อาญา ม.๕๖ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามม. ๒๙, ๓๐ กรณีต้องกักขังแทน ให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี

๓. คดีเสียชีวิตแทนกัน ๓ อม ๑๑/๒๕๖๖ กรณีนาย ฉ. นาย ก. และนาง น.

สมาชิกสภาผู้แทนฯ พรรคภท.ให้หรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๖๓

คดีนี้ องค์คณะพิจารณาอุทธรณ์มีคำพิพากษาว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ ลงโทษจำคุกคนละ ๑ ปี องค์คณะผู้พิพากษามีมติเสียงข้างมากเห็นว่ ทางไต่สวนของจำเลยทั้งสามเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง ลดโทษให้คนละหนึ่งในสี่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุกคนละ ๙ เดือน พฤติการณัแห่งคดีเป็นการกระทำโดยทุจริตถือเป็นเรื่งร้ายแรง จึงไม่มีเหตุรอกการลงโทษ ให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนับแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นวันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยทั้งสามตลอดไป โดยไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

๔. คดีเลียบบัตรแทนกัน ๔ อม.อธ ๑๐/๒๕๖๖ กรณีกรณินาย น. สมาชิกสภาผู้แทนฯ พรรคพท. ใช้บัตรแสดงตนแทนสมาชิกสภาผู้แทนฯผู้อื่นประมาณ ๔-๕ คน และใช้บัตรลงมติเห็นชอบร่างพ.ร.บ.ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. ...

คดีนี้ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยมีความผิดตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ม.๑๒๓/๑ ประมวลกฎหมายอาญา ม. ๙๑ จำคุกกระหนละ ๑ ปี ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกกระหนละ ๖ เดือน เป็นจำคุก ๑๒ เดือน นับโทษจำคุกของจำเลยในคดีนี้ต่อจากโทษจำคุกของจำเลยในคดีหมายเลขแดงที่ ๒๒/๒๕๖๕ ของศาลนี้ (คือคดีเลียบบัตรแทนกัน 1)

43

หมายเหตุ :

คดีเลียบบัตรแทนกันทั้งสามประเภทคดี ศาลฯ มีคำวินิจฉัยเหมือนกันว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยให้เหตุผลทำนองเดียวกันว่า

(๑) การใช้สิทธิออกเสียงลงมติแทนผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม เป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในอาณัติมอบหมายของผู้ใด และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวมโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญ (ฉบับปัจจุบัน) มาตรา ๑๑๔

(๒) ขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกรัฐสภาได้ปฏิญาณตนไว้ก่อนเข้ารับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ (ฉบับปัจจุบัน) มาตรา ๑๑๕

(๓) สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญ (ฉบับปัจจุบัน) มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม

(๔) การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันไม่ได้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม

ข้อสังเกต : คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมร้ายแรง

๑. ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง คือ **ศาลฎีกา** ไม่ใช่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑))
๒. ผู้มีสิทธิเสนอเรื่องต่อศาลฎีกา ได้แก่ คณะกรรมการป.ป.ช. (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง (๑)) ส่วนกรณีคณะกรรมการป.ป.ช.ถูกกล่าวหา ผู้มีสิทธิเสนอเรื่องต่อศาลฎีกา ได้แก่ ผู้ไต่สวนอิสระ (รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ (๒)) **ผู้กล่าวหาที่เป็นประชาชนทั่วไปจะยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาโดยตรงไม่ได้**
๓. การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงที่เกิดขึ้นก่อนเข้าดำรงตำแหน่ง หากกระทำต่อเนื่องมาภายหลังเข้าดำรงตำแหน่งด้วย ยังต้องมีความผิด เช่น ครอบครองที่ดินป่าสงวนมาก่อนเข้ารับตำแหน่ง เมื่อเข้ารับตำแหน่งแล้วยังถือครองอยู่ (คดีคมจ.๑/๒๕๖๕, ๒/๒๕๖๖) หรือโพสต์ภาพไม่เหมาะสมก่อนเข้ารับตำแหน่ง เมื่อเข้ารับตำแหน่งแล้วยังไม่เอาออก (คดีคมจ. ๕/๒๕๖๖)

45

ข้อสังเกต : คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมร้ายแรง

๔. แม้ผู้ถูกกล่าวหา **พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว** คณะกรรมการป.ป.ช.ยังมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา และศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ (คดีคมจ.๕/๒๕๖๖)
๕. องค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดี ประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีการะดับประธานแผนกคดีในศาลฎีกา ๑ คน ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ๒ คน และผู้พิพากษาศาลฎีกา ๒ คน รวม ๕ คน โดยเป็น องค์คณะที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (ปกติคือเดือนตุลาคมของทุกปี)
๖. การพิจารณาคดีใช้ระบบไต่สวน วิธีพิจารณาคดีเป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา
๗. คำพิพากษาของศาลฎีกาเป็นที่สุด ไม่มีระบบอุทธรณ์คำพิพากษา ต่างจากคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

46

ข้อสังเกต : คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมร้ายแรง

๘. การดำเนินคดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงที่ศาลฎีกา
กับการดำเนินคดีอาญาที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็น
เรื่องแยกต่างหากจากกัน สามารถดำเนินการควบคู่กันไปได้

๙. ในกรณีที่ศาลฎีกาเคยมีคำพิพากษาว่า ผู้ขึ้นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทาง
จริยธรรมอย่างร้ายแรงและมีบทลงโทษให้พ้นจากตำแหน่งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับ
เลือกตั้งกับเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาไม่เกินสิบปีแล้ว คณะกรรมการป.ป.ช.จะนำการ
กระทำในเรื่องเดียวกันครั้งอื่นหรือเรื่องอื่นของผู้ขึ้นมายื่นคำร้องเป็นคดีฝ่าฝืนหรือไม่
ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงอีกไม่ได้ เพราะศาลฎีกามีคำสั่งให้พ้นจาก
ตำแหน่งและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ขึ้นตลอดไป อันเป็นคำขอหลักของคดี
ประเภทนี้แล้ว (คดีคจ. ๓/๒๕๖๖)

47

ข้อสังเกต : คดีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมร้ายแรง

๑๐. การฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ยังเป็นลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรี
(รวมทั้งนายกรัฐมนตรี) ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ ที่บัญญัติว่า “รัฐมนตรีต้อง ...

(๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่าง
ร้ายแรง”

และเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรี (รวมทั้งนายกรัฐมนตรี) สิ้นสุดลง ตาม
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ ที่บัญญัติว่า “ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐”

นอกจากนี้ยังเป็นเหตุคณะรัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๑๖๗ ที่บัญญัติว่า “รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๗๐”

48

คำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๖๗ เป็นกรณีประธานวุฒิสภาส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของ นาย ศ. นายกรัฐมนตรี และนาย พ.รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ทราบว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ เคยต้องโทษจำคุก ๖ เดือน ตามคำสั่งศาลฎีกาในคดีละเมิดอำนาจศาล และสภาพนายความมีคำสั่งให้ลบชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ออกจากทะเบียนนายความ แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังเสนอชื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) ย่อมเป็นการกระทำความผิดหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ หมวด ๑ ข้อ ๘ ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง กำหนดให้การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ หมวด ๑ ให้ถือว่า มีลักษณะร้ายแรง อันเป็นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) ด้วย ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) เมื่อความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) แล้ว รัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) โดยให้นำมาตรา ๑๖๘ วรรคหนึ่ง (๑) มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งต่อไป

49

คำวินิจฉัยเรื่องพิจารณาที่ ๑๘/๒๕๖๘ เป็นกรณีประธานวุฒิสภาส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนางสาว พ.นายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

กรณีมาตรา ๑๖๐ (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความว่า รัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งต้องแสดงให้เห็นด้วยว่าตนปฏิบัติเช่นนั้นอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดความชอบธรรมในการดำรงตำแหน่งอันจะนำมาซึ่งความไว้วางใจของประชาชน เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะที่ผู้ถูกร้องกำลังเจรจากับสมเด็จสุรนัยตามถ้อยคำที่ปรากฏในคลิป สถานการณ์ชายแดนไทย-กัมพูชาตึงเครียดอย่างสูง ผู้ถูกร้องจึงใช้ช่องทางเจรจาอย่างไม่เป็นทางการคุยกับสมเด็จสุรนัย โดยไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องตอบรับข้อเสนอหรือความต้องการของสมเด็จสุรนัย อีกทั้งการเจรจาดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการดำรงตำแหน่งของแม่ทัพกองทัพภาค ๒ ทั้งไม่มีผลต่อการเปิดหรือปิดด่านชายแดนไทย-กัมพูชา จึงยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอให้รับฟังว่า ผู้ถูกร้องไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ตามคำร้อง

50

ส่วนกรณีมาตรา ๑๖๐ (๕) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความว่า การสนทนากับสมเด็จพระสันตะปาปา แม้กระทำการแบบส่วนตัว แต่เนื้อหาสาระของการสนทนาเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประเทศ จึงไม่ใช่เป็นการกระทำในฐานะประชาชน แต่เป็นการกระทำในฐานะนายกรัฐมนตรี

ในส่วนที่เกี่ยวข้องถึงแม่ทัพกองทัพภาค ๒ ผู้ถูกร้องเรียกตนเองและสมเด็จพระสันตะปาปาว่า “เรา” และเรียกแม่ทัพกองทัพภาค ๒ ว่า “เป็นคนของฝั่งตรงข้ามกับเรา” รวมทั้งตำหนิแม่ทัพกองทัพภาค ๒ ว่า พุดในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ เป็นการแสดงให้เห็นว่ามีการแบ่งข้างเชิงความคิดด้านความมั่นคงของประเทศเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาชายแดนไทย-กัมพูชา เกิดความไม่เป็นเอกภาพระหว่างรัฐบาลกับกองทัพ ถ้อยคำดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความอ่อนแอทางการเมืองภายในประเทศให้กัมพูชาซึ่งเป็นประเทศคู่ขัดแย้งทราบ เป็นการเปิดช่องให้ฝ่ายกัมพูชานำข้อมูลดังกล่าวมาใช้แทรกแซงกิจการภายในประเทศได้

51

สำหรับการเจรจาเกี่ยวกับการเปิดด่าน ผู้ถูกร้องทราบดีว่า สมเด็จพระสันตะปาปาไม่ได้อยู่ในสถานะผู้นำของรัฐบาลกัมพูชาที่จะสามารถก่อให้เกิดผลผูกพันทางนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐได้ ประกอบกับผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ภายหลังสนทนากับสมเด็จพระสันตะปาปา มีการพูดคุยกับนายสมานเอน นายกรัฐมนตรีกัมพูชาด้วย กรณีจึงเป็นเรื่องที่ผู้ถูกร้องประสงค์จะใช้ช่องทางการเจรจาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการควบคู่กันไป สำหรับการเจรจาไม่เป็นทางการนั้น ไม่ว่ากระทรวงการต่างประเทศจะกำหนดหลักเกณฑ์หรือขั้นตอนการเจรจาไว้หรือไม่ และไม่ว่าผู้ถูกร้องจะใช้เทคนิคการเจรจาแบบใดก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกร้องสนทนาในฐานะนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องย่อมต้องปฏิบัติหน้าที่ในกรอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ กล่าวคือ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชน และมาตรา ๑๖๔ (๑) บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีต้องปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่างๆ และต้องคำนึงถึงกรอบแห่งจริยธรรม ตามมาตรา ๑๖๐ (๕) ประกอบมาตรา ๒๑๙ กรณีนี้เป็นการเจรจาเรื่องความมั่นคงของประเทศ ผู้ถูกร้องยังต้องใช้ความรอบคอบและระมัดระวังในการเจรจาเพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของประเทศชาติมากยิ่งขึ้น

52

เมื่อพิจารณาถ้อยคำที่กล่าวถึงความสัมพันธ์อากับหลาน อันมีลักษณะเป็นการขอให้ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ แทนพระองค์ ไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยวังมหาราชวิทยาลัยสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย แต่ไม่ได้ตอบโต้ เพราะมีความสัมพันธ์อันดีกับสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ แทนพระองค์ ไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยวังมหาราชวิทยาลัยสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย และยินดี ดำเนินการให้ตามความประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จฯ แทนพระองค์ ไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยวังมหาราชวิทยาลัยสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ โดยมุ่งหวังเพียงให้คะแนน นิยมของตนดีขึ้น อันจะนำไปสู่ความมีเสถียรภาพของรัฐบาลและประโยชน์ทางการเมืองของตน โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ เป็นการถือเอาประโยชน์ส่วนตัวเหนือประโยชน์ ของประเทศชาติ อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมฯ ข้อ ๖ ถึงข้อ ๘ และมีลักษณะเป็นการร้ายแรง ตามข้อ ๒๗

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มีมติ ๖ ต่อ ๓ เสียว่า ผู้ถูกร้องมีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๗๐ (๑) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) นับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และเมื่อ ความเป็นนายกรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงแล้ว รัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตาม มาตรา ๑๖๗ (๑)

53

ก้าวทีละก้าว
หนทางยาวจงก้าวไป
ทีละนิดด้วยจิตใจ
แม้ทางไกลก็ไม่นาน/.

54